

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SORANER - *bladet*

Månedsskrift for Soransk Samfund

Årgang 71 . Nr. 6

Juni
1986

Soransk Samfunds gave til Skolen
lørdag den 31. maj 1986.
Mindestelen for Frederik II.

Foto: Finn Harlang

Friskere end Friskbagt

Mette *Munk*TM

Mette Munk A/S · Göteborggade 5, P.O. Box 9 DK 5100 Odense C. Danmark · Telephone 09 13 44 13

Frederik II's mindestele

I 70 år har man diskuteret et minde for Frederik II i Sorø, og der har været mange forslag fremme til debat, men det er aldrig blevet til noget mere end snak. Men *nu* er stelen rejst og afsløret, takket være et lille energisk arbejdende udvalg, bestående af arkitekt Dan Fink (S 27), civilingeniør A. Kann Rasmussen (S 22) og tidligere rektor Arne Østergaard (S 29), der hver har ydet sit, men Dan Fink har trukket det største læs både på det kunstneriske og det praktiske område, idet han har tegnet og stået for fremstillingen af mindesmærket.

Det var en spændende dag for ca. et år siden, da museumsinspektør Niels Engberg satte spaden i jorden midt i kapitalsalen, syd for kirkens søndre korsarm, hvor støtten skulle placeres, hvis der vel at mærke ikke lå nogle abbedgrave i vejen! Der var én lige ved siden af, men der blev givet grønt lys fra Nationalmuseet til placeringen på dette sted, hvor vore første kammerater havde deres daglige færden og sov om natten i »søvnhuset«. Samtidig lå stedet mellem kirken og skolen og dannede ligesom en forbindelse mellem de to, lige op til »Skolegården« mellem »Guls« og Ingemanns Hus.

Stelen er 3 m høj, fremstillet af blå Rønnegranit. Forneden er den sekskantet, men derefter afskåret, så der fremkommer en indskriftflade, hvor der øverst er anbragt Frederik II's monogram i bronze, et sammenslynget F.S., der er 60 cm højt.

Den traditionelle fortolkning er, at det betyder *Fredericus Secundus* på latin, men der er også en anden forklaring, som måske er rigtigere: Den går ud på, at det betyder *Frederik* og *Sophie*. Frederik II giftede sig først, da han var 37 år, med sin kusine Sophie af Mecklenborg, fordi han havde givet sin ungdoms elskede Anne Hardenberg løfte om at ægte hende, men samtidig var hun af sin familie lovet bort til en anden.

Det blev et meget lykkeligt ægteskab, hvilket har fundet udtryk i de mange sammenslyngede FS'er, der findes som kongens monogram, specielt rundt om på

Kronborg. Alle kendte eksempler stammer imidlertid fra tiden efter hans ægteskab med Sophie, som påvist af E.C. Werlauff i: »Historiske efterretninger om det store kongelige bibliotek i København« 1825.

Herefter lader det til, at det sammenslyngede FS er et meget tidligt, enligt stående eksempel på kønnenes ligeberettigelse 350 år før, end det blev et krav, som man stadig stræber efter at opfylde! Her i Sorø er man dog godt på vej, hvilket ses af det kvindelige elements fremmarch både på skolen, på alumnaterne og ikke mindst i lærerkollegiet. Under kongemonogrammet står stelen tekst:

Frederik den Anden

Danmarks og Norges kongeskabte af Sorø Klostersgods her en kostskole.

Soranere satte dette minde

Det sammenslyngede FS er en bearbejdelse af monogrammet på gobelinen: »Vildsvinejagten« fra 1580, et af Kronborgs kongegobeliner.

Neden under inskriptionen er anbragt en forstørrelse i bronze af en medalje, som Frederik II lod præge i anledning af genindførelsen af elefantordenen. På aversens findes kongens portræt, men her er gengivet reversen (bagsiden) med kongens sindbillede: En elefant med et vidjeflettet tårn på ryggen med spydbevæbnede mænd og med kongens navnetræk indflettet i gjorde omkring elefanten. Langs randen står kongens ene valgsprog: »Mein Hoffnung zu Gott allein« (Mit håb står alene til Gud), og under elefantens fødder står hans andet valgsprog forkortet til: »T.I.W.B. = »Treu ist wildbradt«, hvilket betyder: »Troskab er dyresteg«.

Det sidste kræver en nærmere forklaring, idet meningen er, at troskab er sjældent forekommende, ligesom dyresteg på fattigfolks bord. Hvis man vil være kritisk, kan det påpeges, at Frederik II var en vældig jæger, så dyresteg har næppe været så sjældent forekommende på kongens

bord, men jagt var dengang forbeholdt konge og adel, så almindelige mennesker har sjældent nydt den spise, hvis de da ikke var krybskytter, det var dengang en forbrydelse, der medførte dødsstraf.

Elefanten som våbendyr kan nok virke lidt mærkeligt i Danmark, men den er nok valgt, fordi den er klog, kysk og aldrig glemmer, og hvem ved, måske er den anbragt på stelen for at minde skolens elever, nuværende og kommende, om disse gode egenskaber.

Den smukke stele er forankret med rustfri stålankre i en brøndring, fyldt med beton, så den kan stå i kommende århundreder og minde om skolens stifter, der i form af Sorø Kloster Gods lagde et så solidt økonomisk grundlag, at det kunne betale skolens drift lige til 1958.

Red.

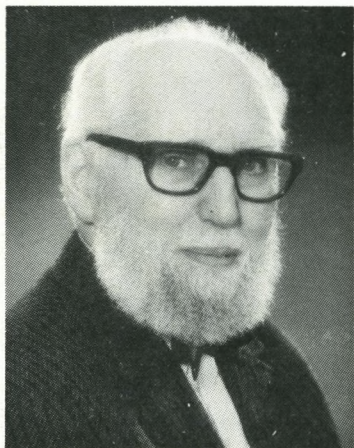

OBS

Sommersoraner-frokosterne

holdes ikke i De små Haver i Pilealle, men på det sædvanlige sted.

Dan Fink

født den 10. oktober 1908 i Åbenrå, søn af arkitekt Jep Fink og hustru Esther født Trier, gift med Lillian Fink.

Student fra Sorø 1927, uddannet på kunstakademiet i København og på den tekniske højskole i Karlsruhe, som arkitekt MAA, har haft egen arkitektvirksom-

hed siden 1938 og opført en mængde bygningskomplekser i København og gjort en indsats på en række faglige områder, hvorom man kan læse nærmere i *Blå Bog*.

Som leder af Byggeteknisk Studiearkiv 1930-79 har Dan Fink ydet en kæmpeindsats i kraft af sin fantasi, sine visioner og sin kolossale arbejdsevne og viden. Han har faktisk opbygget dette arkiv helt fra grunden og bragt det frem til det nuværende høje stade, så det er blevet mønster for lignende institutioner rundt om i Verden (se Soraner-Bladet oktober 1979).

Men det er slet ikke derfor, at Dan Fink på Soransk Samfunds sidste generalforsamling blev kåret med akklamation til Æresmedlem af Soransk Samfund. Det er en sjælden ære, men særdeles velfortjent som tak for hans store arbejde med Mindestelen for Frederik II, der blev afsløret den 31. maj. Den er tegnet af ham, udført under hans auspicer, og ser man godt efter forneden til højre, står hans kunstner-signatur ganske diskret med små bogstaver, og der vil det blive stående i kommende århundreder, som et minde om ham, der fik stelen op at stå. *Tillykke!*

1586 – 31. maj – 1986

Dan Fink's høje stele stod så ensomt og tildækket, ventende på sin afsløring. Et lykkeligt valg at anbringe stiftelsesmonumentet netop på dette historiske sted, hvor klosterets administrative centrum, kapitelsalen, var placeret, i point de vue fra kirkens sydvesthjørne, »indgangen« til Fratergården når man kommer fra Klosterporten.

Vejret viste sig fra sin bedste side: Sol og sommer og frisk brise, der lod splitflagene på hovedbygningen og rektorgården og fra flagstangen i rektors have folde sig ud, så man ret kunne se fønikserne – et smukt syn, et stolt syn! – Vi var helt alene i Fratergården – et par søde akademistpiger i »eensformig dragt«, mørke uniformsjakker og hvide læggede nederdele, kom og gik – og rektor vinkede oppe fra sit vindue, råbte velkommen og bebudede sin snarlige tilstedetilværelse. Et par mand slæbte en talerstol ned ved siden af monumentet på den lille plæne, det var Baldurs gamle bruntbejsede, der atter kom til ære og værdighed – Nu strømmede tilskuerne ind i Fratergården, alle hilste på alle, og det spændende øjeblik nær-

mede sig, hvor vi skulle se resultatet af års målbevidste arbejde. Soransk Samfunds formand, *Ib Juul*, besteg talerstolen og bød gæsterne velkommen til denne historiske 400-års dag, hvor gamle soranere – repræsenterede ved monumentkomiteen: Skolens tidligere rektor *Arne Østergaard*, Soransk Samfunds tidligere formand *Aage Kann Rasmussen* og arkitekt *Dan Fink*, der har tegnet monumentet og står for den kunstneriske udsmykning – overrækker deres gamle skole et monument til ihukommelse af stiftelsesdokumentet den 31. maj 1586 ved Kong Frederik den Anden. Bistået af *Dan Fink* lod formanden hyllet falde: Et meget smukt kunstværk kom til syne – på enkel vis opfylder det sin mission – en pryd for stedet!

Undervisningsminister *Bertel Haarder* modtog gaven på skolens vegne som repræsentant for Staten: Sorø Akademi har jo siden årsskiftet været landets eneste statsskole. *Bertel Haarder* pointerede i sin tale Sorøs enestående position i dansk åndsliv, til tider et veritabelt centrum; hans tre-årige datter *Helene*, yndigt klædt, tog i mellemtiden monumentet i besiddelse: Hun gik sig en tur soklen rundt og

Der var mange mennesker i Fratergården – foto: Finn Harlang

Der var trængsel ved champagnen – foto: Finn Harlang

kom med på billedet i avisen – hendes far tog kort tilløb og sprang over hækken, men det var der ingen, der knipsede!

Chorus Soranus, dirigeret af *Knud Vad* – der selv sang med fra sin gamle lovsangsbog – fremførte smukt og med verve, flerstemmigt og unison, vore kære

soranersange »Jeg veed et Sted –« (på den traditionelle melodi), »Hellig er vor Ungdoms Lyst«, »Kong Fred'rik glæd dig i din Grav« (der jo traditionelt blev sunget til lovsang på stiftelsesdagen) og sluttelig »Concinamus, o sodales« – hvor herligt med latinsk sang i Fratergården! – Og så

Onsdag formiddag! – foto: Finn Harlang

Formanden takker Dan Fink – foto: Per Salling

gik vi op på beletagen, hvor monumentkomitéen bød på champagne i Grønne og Gule. Solen skinnede både ude og inde, og stemningen var høj og festlig – en ekstravagant afslutning på en ekstraordinær begivenhed.

Soransk Samfunds frokost på Hotel Postgaarden blev festlig! Et hundrede og tolv deltagernavne kom i vor berømte gæstebog – mange af bar tradition fra torsdagsfrokosterne med vedføjet afgangår! Selskabet inkluderede 30 jubilarer, og i

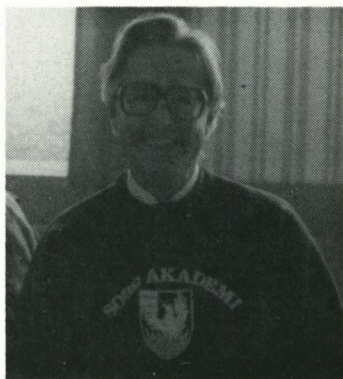

Kai Hørby taler om Frederik II på Postgården – foto: Per Salling

»Mimmerlunden« fejrede 22 andre deres private jubilæumsfest. Gårdspladsen med de toppede brøsten fungerede momentvis som samlingssted for en mængde soranere, herligt gensyn!

Formanden bød velkommen og introducerede efter en passende stund elevrådsformanden *Frederik Lotz* – i ulastelig gallauniform! – der kort erklærede at nu drejede det sig ikke om fortiden men om nutiden, hvorfor han fra eleverne ville overrække formanden en nutidig klædning brugt af de fleste på skolen: En pragtfuld marineblå sweatshirt (extra large) med »Sorø Akademi« og skolevåbenet i hvidt. Ib Juul tog den straks på – under applaus – og alle syntes han pludselig så vældig sporty ud, ja, nogle foreslog endda, at han skulle bruge den til daglig på Herlev rådhus. Under alle omstændigheder var formanden så glad, at vi alle fik en ekstra pilsner! – Repræsentanten for Tuborg Fonden, kontorchef *Thomas Sørensen*, selv student fra Sorø, overrakte en check på 10.000 kr. til *Svend Ravnig*, der med uskrømtet begejstring modtog gaven til »Sorø-krøniken«. Lærerrådsformand *Erik Kelsted* fortalte om en pudsigt oplevelse han havde haft, da han i herlig ensomhed befandt sig i den fordums sovesal – det nuværende geografilokale – bag ulåste døre mediterende over de gamle dage, der svandt. Pludselig strømmede det ind med gamle drenge, der »vendte tilbage«. Kelsted udtrykte ønsket om at de nuværende elever til sin tid ville vende tilbage til skolen og finde dørene ulåste – og have lige så meget at mindes som deres gamle kammerater. *Mogens Bang '61* sendte en kort hilsen til sine jubilerende studenterkammerater, der fik et dundrende »leve«. Formanden gav sluttelig ordet til festens hovedtaler, universitetslektor *Kai Hørby*, der talte overordentlig interessant om »Frederik den Anden, set i lyset af 1986«. »Først nu«, konkluderede Hørby, »når vi efterhånden til en dybere indsigt i hvordan hans stat blev drevet – Frederik II er blevet mistolket! Formanden takkede for det dybt originale og

spændende foredrag (der bringes som selvstændigt artikel i Soraner-bladet) og henviste – i håbet om at alle var blevet mætte af den dejlige mad – til de kønne Holberg-stuer, hvor kaffen stod parat. Det varede længe inden vi skiltes – en herlig fest, et herligt minde rigere! – Storgade var nu ganske øde og tom – alle soranerne var borte, nej, der var sandelig to tilbage: Karin og Ravnig stod midt ude på gaden og snakkede om dette nye kapitel i Sorø-krøniken!
Paul Rantzau

Ib Juuls tale ved afslutningen

Det var en stor og dristig beslutning, Fr. II traf, da han i 1586 nedlagde skolen på Frederiksborg slot og flyttede den til Sorø. Den officielle begrundelse var, at skolen på Frederiksborg ikke holdt eleverne »tilstrækkeligt udi tvang og disciplin« og »ej heller udi lærdom og optugtelse«. De blandede sig for meget med gemene hof-tjenere, »hvoraf ungdommen meget bliver forført og forkrænket«. En langt senere Frederik – den kommende Fr. d. 10. har jo også flyttet sin skole væk fra hoffet, – dog næppe af samme grund.

Set i lyset af 1986 var det modigt. Ikke bare at nedlægge en skole – men også at flytte den så langt væk. Mon ikke en og anden forælder har brummet over den ubekvemme afstand, selv om han nok ikke har ladet kongen mærke utilfredsheden.

Men Fr. II's beslutning var rigtig. Det viser den kendsgerning, at vi står her i dag

– 400 år efter og fejrer en sprællevende skole.

Det er så den moderne skoles fortjeneste, at vi er kommet her i dag, og at Soransk Samfund har fundet det selvfølgelig at overrække Sorø Akademis skole et monument til minde om Fr. II. Hundreder af gammelsoranere tænker med taknemmelighed tilbage på deres skoletid her på dette sted, præget af historiske minder og en natur, der er en af vort lands smukkeste.

Her fik vi en varig påvirkning af lærere, der satte mange nye tanker i sving hos os. Vi fik venner, som vi er knyttet til for resten af livet. Gymnasiet er en privilegeret skole. Det har sine elever på et tidspunkt, hvor de gennemløber en udvikling fra ung og til voksen. Det er et privilegium, at der er 3 år, hvor de unge ikke bare skal lære en række kontante færdigheder, men også lære at forholde sig kritisk til autoriteter og fastslåede dogmer, – lære selvstændigt at tage stilling og selv tilrettelægge deres tilværelse. De mange kulturelle påvirkninger, gymnasiet giver sine elever, åbner for nye livsværdier.

Nok betyder de 400 år en veneration for kontinuiteten, for tradition og for sta-

og er folk på stedet, der har formået at følge med udviklingen.

Gymnasiet er også under omdannelse; det er ikke ilde, at den kreds, der under ministerens ledelse har arbejdet intenst med nødvendige reformer, netop holdt sit store symposium på denne skole. Bedre baggrund end her, hvor historisk tradition og trangen til fornyelse går hånd i hånd, kan man ikke forestille sig.

Vi er da i dag samlet på 400-års dagen for Fr. IIs fundats af 31. maj 1586 for dels at udtrykke vor taknemlighed over, at dette blev vores skole, og dels at give denne taknemlighed et synligt udtryk. Nutidens unge – og også kommende generationer – må gerne mindes om, at her lå en skole, stiftet af Fr. II, i 400 år.

Soransk Samfund er glade for at kunne give skolen en gave, der minder om denne sammenhæng. Arkitekt Dan Fink, hvem jeg bringer min og Samfundets varmeste tak, har tegnet og stået for udførelsen af dette mindesmærke, – en stele i Rønnegranit og med Fr. II's våbenskjold – til minde om fundatsens giver Frederik II.

En komité, der udover Dan Fink har bestået af Samfundets tidligere formand Aage Kann Rasmussen og tidligere rektor

Sorø Akademis 400-års jubilæum

fredag den 3. oktober 1986

Det er mig en stor glæde på skolens vegne at indbyde gamle elever til at deltage i festlighederne omkring Sorø Akademis 400-års jubilæum

Højtideligheden vil på Akademiet blive indledt i *Sorø Kirke*, kl. 10,00, og til foreløbig orientering (programmet er endnu ikke fastlagt i detaljer) kan nævnes, at en kantate er under forberedelse, og at medlemmer af Det Kongelige Balletkorps under Flemming Rybergs ledelse er ved at indstudere en række danse fra 1780'erne, som har været danset ved Christian VII's hof. – Arrangementet i Kirken vil vare omkring halvanden time.

Samme aften er der *Festforestilling i Det kongelige Teater*. Teatret vil – efter hornfanfarer og prolog skrevet til lejligheden – opføre Mozarts »Tryllefløjten«.

Hendes Majestæt Dronning Margrethe og *Hans Kongelige Højhed Prins Henrik*, samt blandt andre undervisningsminister Bertel Haarder har givet tilsagn om at ville deltage i begge dagens arrangementer.

Det vil glæde os at se mange gamle elever deltage i såvel formiddags- som aftenarrangementet. Antallet af pladser i Sorø Kirke og Det kongelige Teater er selvsagt begrænset, og vi beder derfor om tilmelding *inden den 10. august*. Vi regner umiddelbart med, at der vil være plads til alle interesserede, i hvert fald i teatret, men skulle det vise sig, at tilmeldingen bliver for stor, vil de sidst tilmeldte modtage besked derom fra Soransk Samfunds kasserer.

Årets dimittender er af Soransk Samfund indbudt til at overvære festforestillingen i Det kongelige Teater *for halv pris*.

Nedenstående kupon bedes sendt til Soransk Samfunds kasserer, Direktør Finn Harlang, Dr. Tværgade 30, 1302 København K.

Erling Kristensen, Rektor

Første bind af Svend Ranvigs Sorø-krønike

af universitetslektor dr. phil. Kai Horby (S 54)

En krønike er en tidsskildring, en fremstilling af tidernes gang, og Sorø er et sted hvor tidsaldrene, om jeg så må sige, rækker hinanden hånden. Dette sidste er et citat: »Således rækker tidsaldrene hinanden hånden«, var slutningen på et af dr. Helm' glansnumre, Goethes kærlighedshistorier fra en præstedatter i Sesenheim i tidernes morgen til den purunge Ulrika von Lewetzau som Goethe forelskede sig i og friede til i sit sidste leveår, han traf hende vinteren 1831-32 i Marienbad og digtede i vognen hjem til Weimar Marienbader Elegie, til hende. Vi skarnsmennesker fik jo altid »Mef« til at fortælle dette i sidste time, for vi vidste hvordan historien endte. Hun døde ugift, han kunne hendes gravskrift: »Ein Strahl der Dichter-Sonne fiel auf sie«, begyndte den, og så kom der noget med at »er ihr Unsterblichkeit verlieh«. Så gjaldt det om at slutningsordene kunne falde en 5-10 minutter før det ringede, for efter dem tog Helms ikke et ord i sin mund. »Hun døde i 1899, det år hvor jeg blev konfirmeret«, og så med hans lette, lærde læspen: »Således rækker tidsaldrene hinanden hånden«.

Læseren må tilgive at jeg bliver snakkesalig og fortæller noget der ikke har med sagen at gøre, men snakkesalig bliver man gerne, når man er i godt selskab, og det er jeg. Her tænker jeg naturligvis på min gunstige læser, men især på det faktum at jeg netop har læst første bind af Svend Ranvigs Sorøkrønike fra perm til perm, han har bedt mig anmelde den, den viste sig at være umulig at lægge fra sig, og jeg er fyldt af taknemmelighed over den.

Studs bare ved ordet Krønike. Det gjorde jeg også. Og den ligner da hverken Saxo eller Arrild Huitfeldt, så lidt som nogen af de moderne litteraters krøniker. Men formen kan bære, og krønike er en rigtig betegnelse.

Det begynder ganske uskyldigt som en fortællende oversigt over Sorøs historie, roligt fremadskridende fra de ældste tider,

med udblik i forskellige retninger på passende steder. Vi hører om oldtidsbopladsen ved Bromme, om den tidligste bebyggelse på egnen, landsbynavnene, landsbykirkerne, stormændene, den store Hvideslægt med klosterstiftelserne på Sorø-øen. Det er en fyldig, velskrevet oversigt over hvad der vides om Sorø Kloster i middelalderen, og den fortsætter i en fint disponeret, kilde-nær fremstilling af skolens og akademiernes historie fra klostertidens ophør indtil nutiden.

Fremstillingen er enkel, kyndig, fri for omsvøb, båret af kærlighed til emnet og fortrolighed med stedet. Her ligger forfatterens frihed til, til enhver tid, at indflette træk i fortællingen som har personlig betydning for ham. De dominerer aldrig, naturligvis. Der er en fin omtale af historikeren og middelalderarkæologen Tage E. Christiansen (1918-1984) i hvis videnskabelige arbejde Sorø var omdrejningspunktet og som, som soraner, egentlig kun havde den defekt at han var udgået fra Metropolitanskolen. Han har, skriver Ranvig, »siden 1947 arbejdet så ofte med udgravninger i Sorø, at vi næsten betragtede ham som indfødt«! (S. 57). Dette, og et velvalgt fotografi af Tage i en karakteristisk situation som den populære foredragsholder, findes i et kapitel der har overskriften: »Sunessonernes Møllelige« og bygger på et af Tage Christiansens sidste store arbejder. Ranvigs middelalderhistorie markerer også tydeligt inspirationen fra Luja Balslev og, smukt, er Balslevs digt: »Hvidernes grave i Sorø kirke« gengivet midt i Sorøkrønikens kloster- og kirkehistorie, (s. 49). Forfatteren lider heller ikke af videnskabelige eller andre principper der forbyder ham at glæde os med Lorenz Frölichs tegning af Asser Riig til hest på vej hjem mod de tvende kirketårne (s. 43), heller ikke Assers afsked med fru Inge (s. 41), eller Saxo i Bispens Kammer, tegnet af Sigurd Olrik til Ingemanns roman: »Valdemar Sejr« (s. 87).

Men det er kun det mindste af det; illustrationerne fortjener særlig omtale.

Illustrationerne

De er valgt med omhu, fantasi og pietetsfølelse. Med støtte af Stiftelsen Sorø Akademi og akademiets malerisamling affotograferet og gengivet i værket, ofte i farver, med et meget smukt resultat. Festsalens kongebilleder, af Eckersberg og hans elever, Marstrands maleri af Ingemann, Knud Larsens af rektor Bartholomæus Hoff, og Knud Raaschou-Nielsens af faderen Henrik Raaschou-Nielsen fortjener nok at fremhæves, samt naturligvis Jens Juels billede af Johan Bülow til Sandrumgaard. Roselius's Holberg-portræt er der naturligvis også i farver, og Christen Dalsgaards malerier af Blå Gang med museumsskabene og Stengangen med en løbende discipel i forgrunden, ligeledes Chr. Søltofts kønne billeder fra akademihaven og egnen i 1700-årene og billedet af Storgade ca. 1770, ukendt kunstner, ikke af de største, men i vore øjen alligevel af stor ynde. Frk. Augusta Stemmanns billeder er der også, i sort-hvidt og farver. I det hele taget er der alt hvad nogen kunne forvente og mere til. Og billedvalget er originalt, af kirkens bevarede (og ofte gengivne) gravsten er her f.eks. brugt Frederik Wendelboes tegninger i Sorø Akademis Bibliotek ca. 1830, der har stor værdi i sig selv. Vi kan vente et andet bind af krøniken, med gengivelse i danske oversættelse af dokumenter til Sorø's historie, og her får vi farvegengivelser af Søren Abildgaards akvareller i Nationalmuseet af Skjoldefrisen i Sorø kirke (1756) og Burman Beckers aftegning af samme i Sorø Akademis Bibliotek (1869, umiddelbart før Jakob Kornepups restaurering af frisen), billeder der ikke før har været publiceret i farver.

Teksten

Men selvom bogens billeder er dejlige, er det dog teksten der bærer det hele, i sin egen stilfærdige ret. Det egentlig historiske afsnit fylder to tredjedele af bogen og kan læses som en instruktiv beskrivelse af den der første gang stifter bekendtskab

*Forfatteren og anmelderen på tur
i Jylland 1953*

med Sorø, samtidig med at den der i forvejen er fortrolig med stedet finder linjer tegnet og perspektiver antydet der udvider eller fordyber hans indtryk. I skildringerne af miljø og dagligliv ved skolen og akademierne i de sidste århundreder bruger forfatteren de fundatser eller forordninger hvorpå de levede, som han parafraserer og knytter kloge kommentarer til. Til skolens liv i 1800-årene har han lektor F. C. Matthiessens bevarede optegnelser i Sorø Akademis Bibliotek at drage på.

Skolens traditioner

Redegørelsen for skolelivet i forrige århundrede går umærkeligt over i et afsnit der hedder: »Skolens traditioner« og som fylder bogens sidste tredjedel. Traditioner har der også været talt om i det foregående, og i det hele fremtræder Sorø i denne skildring stærkt som det af kontinuiteten mærkede sted. Der er da heller ikke mange steder i vort land der som Sorø kan opvise en ubrudt 800-årig virksomhed der under tidernes skiften naturligvis ikke har været den samme, men dog udviser klare lighedstræk. Herlufsholm? Ja, såmænd. Ribe Katedralskole, også. Men universitetet, ingenlunde.

»Skolens traditioner« er et afsnit, hvori enhver nulevende soraner kan gå på opdagelse efter træk af sin glemte barndom. Nogle af os vil også finde os afbildet dér i situationer som vi næsten havde glemt.

Afsnittet fortæller om translokationssangen, Overskæringen, ballerne, Bulesoldet, Cricket på Sorø, livet på alumnatets forskellige afdelinger, Mallen i Sorø Sø, gedebollerne og meget andet. Det er ikke styret af nogen ydre, formel logik, når afsnittet også indeholder et kapitel om Sorø Akademis Bibliotek og et om Soranske Kvinder, indledt nøgternt med konstateringen: »Det har været småt med femininum i Sorø i gamle dage«, hvorpå følger interessante skitser af Birgitte Thott, Fru Dannemand, Lucie Ingemann, Charlotte Oehlenschlæger og Renna Hauch.

Forordet (s. 7-9) er bygget op omkring tre citater af store soranere; hvert af dem er stærkt, livsnært og afslørende, både for dem selv og for det soranske miljø; skønt forskellige i tone, er de alle kontroversielle. Et af dem skyldes Herman Bang, og Ranvig illustrerer det med en pragtfuld tegning af Knud Raaschou-Nielsen af en ørn der er ved at lette fra et punkt i Akademihaven ved Sorø Sø. Forfatteren knytter en stilfærdig kommentar til citaterne og giver krøniken fra sig som en hyldest og en tak til den gamle skole for 48 lykkelige år, syv som alumne og 41 som lærer.

Der findes ikke bøger uden fejl og mangler, og hvis de fandtes, var de næppe værd at læse. De fejl jeg har fundet er af helt perifer betydning; ledningsflåden udrustedes til 16 uger, ikke 6 (s. 18), Selskabet for Historie og Sprog, nu Det Kongelige Danske Selskab for Fædrelandets Historie, er stiftet 1745, ikke 1743 (S. 134), og mon billedet s. 73 af en konfirmation i Sorø Kirke virkelig er fra 1936? Det ser nyere ud.

Væsentlige mangler: Manglerne er mere væsentlige, men til gengæld uundgåelige. I afsnittet om cricket i Sorø savnes en redegørelse for spillets skæbne efter at lærer S. Thomsen havde udskiftet »Fattercricket« med rigtigt benarbejde og lodret ført boldtræ. Det skyldes at den der frem for alt tog sig af det efter Thomsens afgang (og allerede i hans sidste år) var lektor Ranvig. I afsnittet om spejdetropens historie, Asser Riigs Trop, der hører

til bogens allerbedste, kan læseren vel ikke undgå at mærke en nerve og spænding i fremstillingen, og noterer måske også nogle karakteristiske vi-sætninger (især s. 236). De er eneste spor i teksten af, at Svend Ranvig var sjælen i dette spejderliv der ikke har haft sin lige i landet, hvad fantasiens frie spil angik. Han citerer (stadig s. 236) den lyriske optakt til et spændende natløb i prærie-romantisk indramning (den er endnu kønnere end jeg huskede den), vi skulle finde en røvet, vidunderskøn indianerprinsesse i terrænet mellem Krøjerup og Kindertofte, eneste gang jeg har prøvet det! Et højdepunkt var et gysende møde med en medicinmand, tror jeg det var, gru-indjagende, som siden viste sig at have været Svend Ranvig selv i genial forklædning. Det var også en skuespilpræstation ud over det almindelige. – En tak til gamle venner er så diskret formuleret, at han ikke afslører forfatteren. – Han lærte os at stege kød i en jordgravet oven og bygge huse på pæle som maorierne. Og vi byggede flere, mere eller mindre trofaste kopier af Kontikiflåden.

Afsnittet »Soranske traditioner« med sit fine indblik i Sorø-livets nutid og ikke alt for fjerne fortid spiller sammen med det historisk-topografiske afsnit, nutidslivets perspektiv bagud, og gør dette værk til Svend Ranvigs erindringer. Det er dette, der gør betegnelsen krønike velvalgt og dækkende. Ingen der har kendt ham som lærer, cricket-instruktør eller spejderfører, eller i en senere periode som akademiets bibliotekar, vil have vanskeligt ved at genkende ham i denne tekst på dens forskellige planer. Han var i vor skoletid en kærkommen modvægt mod den formalisme og pathos som dannelsesprocessen dengang endnu tidsvis kunne være præget af. Med Sorøkrøniken har Svend Ranvig givet os et værk der samler viden og indtryk til en helhed som ikke har sin mage i den iøvrigt omfattende Sorø-litteratur. Han har løst det beskedne menneskes hovedproblem med memoiren, hvordan man undgår hele tiden at skrive om sig selv. Ved at lade være.

Kai Hørby

Gammelsoraner Idrætsdag

Atter i år gennemføres der en idrætsdag for unge og gamle soranere. Arrangementet vil blive afholdt

Lørdag den 6. september 1986

I et forsøg på at udvide deltagerkaren vil der i år, udover selve idrætsaktiviteterne blive mulighed for en lang række andre ting for ikke-idrætsudøvere, familier m.m.

- Vandretur Sorø sø rundt. Der vil blive udstedt et jubilæums-march-certifikat til alle fuldførende deltagere.
- Udstillinger på Bibliotek, i Kirken og på Vænget i anledning af jubilæums-året.
- Sejltur på søen under kyndig vejledning.
- Robådene er til fri afbenyttelse.
- Se den nye stele ved Fratergården.

Der vil blive mulighed for at købe forfriskninger på stedet.

Dagen starter kl. 11,30, hvor skolen er vært ved en frokost for idrætsudøverne, og om eftermiddagen afholdes konkurrencerne, hvorefter skolen inviterer på te. Dagen afsluttes med middag og fest.

Med udvidelsen af programmet håber vi at øge antallet af deltagere på alle alderstrin.

Mød derfor op den 6. september til en uforglemmelig dag i Sorø.

Program for idrætsdagen i Sorø – lørdag den 6. september 1986

Kl. 11,00	Omkklædning.
Kl. 11,30-12,30	Velkomst, samt frokost i spisesalen.
Kl. 12,30-16,30	Idræt, vandretur m.m.
Kl. 17,00-17,30	Te, samt kåring i spisesalen.
Kl. 19,00-20,30	Middag (een ret).
Kl. 20,30-	Fest

Detail-program for, hvornår de enkelte sportsgrene begynder og hvilket hold du er på, vil blive sendt til dig i august måned. Yderligere oplysninger:

Festkomiteen: Uffe Fink Jensen, 01 58 29 59 – Klaus Pedersen, 02 92 08 40, vær. 2342 – Lars Olsen, 01 55 28 80 og Henrik Jelert, 01 58 99 34.

Notitser

Mikael Rørth (S 1961)

som for fire år siden blev udnævnt som en af Danmarks daværende yngste overlæger på Finsenstituttet, har den 18. april modtaget 45.000,00 kr. fra P.M. Daell-fondet til gennemførelse af en international workshop om testikelkræft. Rørth regnes blandt forskere som værende den førende i hele verden i sit specielle fag.

Erik Trautmann (S 50)

er udnævnt til administrerende direktør for Vestjyske Slagterier, der er dannet ved

en fusion af Struer Hurup Andelslagteri og Celebrity slagterierne med hovedsæde i London. De to virksomheder slagtede i 1985 1,7 mill. svin.

Poul O. G. Hoiness (S 1966)

er med virkning fra den 1. juli udnævnt til chargé d'affaires og ministerråd for den danske ambassade i Abu Dhabi i de forenede arabiske Emirater.

Bengt G. Johns (S 1941)

er med virkning fra den 1. maj udnævnt til Danmarks Ambassadør i Saudi-Arabien (bopæl: Riyadh).

TILMELDING TIL IDRÆTSDAG DEN 6. SEPTEMBER

(tilmeldingsfrist den 1. august 1986)

Dato: _____

Navn: _____

Adresse: _____

Evt. tlf.: _____

Ønsker at deltage i flg. sportsgrene
(prioriter med 3 sportsgrene med tallene 1-3)

Fodbold _____ Orienteringsløb _____ Golf _____

Volleyball _____ Basketball _____

Ønsker istedet at deltage i vandretur søen rundt.

Antal (husk familien)

Ja, jeg vil gerne hjælpe til

Ønsker at deltage i:

Idrætsdagen (20,00 kr. til adm. omk.) _____

Idrætsdag og fest (40,00 kr.) _____

Middag og fest (70,00 kr.) _____

Idrætsdag, middag og fest (80,00 kr.) _____

Beløb bedes vedlagt tilmeldingen, der sker til:

Sorø Akademis Skole, Administrationen, 4180 Sorø.

Mrk. kuerten: HURRA.

Kontakt gamle skolekammerater, det er ikke nødvendigt at være medlem af Sorø-ransk Samfund for at deltage.

Henrik Jelert

Hermod Lannung (S 14)

Den nu 90-årige landsretssagfører *Hermod Lannung* er indstillet til årets Nobels Fredspris. Indstillingen begrundes med Hermod Lannungs lange liv, fyldt med arbejde for fred, international forståelse, samarbejde og menneskerettigheder. Helt tilbage til 1921 finder man hans navn i både danske og internationale organisationer. Det er en hollandsk professor og hovedbibliotekar ved Fredspaladset i Haag, der står bag indstillingen, som er støttet af 28 danske folketingsmedlemmer, der dækker en stor del af det politiske spek-

trum. Hermod Lannung har selv i flere perioder været medlem af Folketinget for Det radikale Venstre, hvor han har haft status af æresmedlem siden 1976.

Stiftelsesdagen for alumnerne

Alumnerne blev ikke snydt på stiftelsesdagen den 31. maj. Kl. 16 serveredes i Festsalen og Grønne Sal lyserød champagne og store overflødigedshorn, og alt sølvtojet og de festlige sølvstager med hvide lys smykkede bordet. Kl. 18 var der middag med taler og sange indtil kl. 20, hvor V.M. krævede sin ret. *Red*

Soransk Samfunds 117. ordentlige generalforsamling mandag den 21. april på Hotel Tre Falke

Formanden Ib Juul bød velkommen til de ca. 50 fremmødte, og han mindedes de soranere, hvis død bestyrelsen i årets løb havde fået kendskab til.

1. Valg af dirigent

Formanden foreslog som dirigent æresmedlem Arne Østergaard, der valgtes uden modkandidat. Han konstaterede, at generalforsamlingen var lovligt indkaldt og gav ordet til formanden for:

2. Aflæggelse af beretning

Formanden indledte med at lægge op til årets store begivenhed: 400-års jubilæet. I bogen »Academia Sorana« fra 1962 havde Poul Schærff efterlyst et minde for skolens grundlægger, og denne opgave var nu ved at være løst. Komiteen – A. Kann Rasmussen, Arne Østergaard og Dan Fink – havde arbejdet længe med sagen, og den 31. maj ville monumentet efter Dan Finks tegning blive afsløret og overrakt skolen. Formanden udtrykte håbet om, at mange ville finde vej til Sorø den dag.

Ib Juul nævnte i den forbindelse, at skolen naturligvis også ville fejre 400-året – og det med fester i lange baner og med dronningebesøg. Af praktiske grunde var disse festligheder dog henlagt til det nye skoleår.

Forberedelserne til jubilæet havde naturligvis taget meget af bestyrelsens tid i det forløbne år. Men de ordinære arrangementer som årsfest, teateraften på Holbergs fødselsdag og de månedlige frokoster havde selvfølgelig fundet sted. Og som noget nyt havde der i det tidlige forår været sportsdag i Sorø, hvilket havde været en succes.

Den »klassiske« sportsgren i Sorø: Cricket – var lidt i krise, oplyste formanden. Den lærer, der hidtil havde stået for cricket, ville gerne have en pause, og cricketklubben Soranerne ville nu stille gæstelærere til rådighed, hvilket muligvis

kunne komme til at involvere Soransk Samfund rent økonomisk. Dette var man indstillet på, da cricket jo utvivlsomt for mange var uløseligt knyttet til mindet om Sorø. – Iøvrigt fejrede cricketklubben Soranerne i år 120-års jubilæum, og det ville man komme til at høre mere om.

Formanden nævnte som en væsentlig side af Samfundets virksomhed legaterne. Det var ikke ubetydelige midler, der kunne stilles til rådighed hvert år, fra legater, hvis stiftere var taknemmelige elever fra Sorø Akademi. Og det var vigtigt; for trods offentlig uddannelsesstøtte var behovet stort for studiehjælp, som ikke var forbundet med høje renter og tilbagebetaling. Denne praktiske hjælp var et sandt udtryk for, at Sorø-ånden var ægte og ikke bare forloren romantik.

Den 1. januar 1986 havde betydet en stor omvæltning for gymnasieskolerne. Da alle andre offentlige gymnasier var overgået til amterne, var Sorø Akademi nu landets eneste statsskole. Det kunne naturligvis tænkes at give problemer at være ene i kurven, men ét var sikkert: Samfundet ville aldrig være tavs tilskuer til, at den formue, Fr. II og senere Holberg havde skænket, skulle risikere at forsvinde i en umættelig statskasse.

Sluttelig omtalte formanden Soraner-Bladet, som med sin dygtige, engagerede og flittige redaktør bragte relevant stof om Sorø, og som var det fornemste bindeled soranere.

Formandens beretning gav ikke anledning til bemærkninger.

3. Fremlæggelse af regnskab for 1985

a) Kassereren Finn Harlang gennemgik regnskaberne for Samfundet, Bladet og Bladfonden, som optrykt i bladets aprilnummer. Han oplyste, at heftet »Bygnin-gernes Historie« ville blive udsendt til samtlige medlemmer som en »jubilæums-gave«.

b) Karen Jensen gennemgik legaternes

udbetalinger, idet hun nævnte navne på dem, der i årets løb havde modtaget støtte. Aage Krarup Linds legat var i år gået til Svend Ranvig i forbindelse med hans arbejde med »Sorø-Krøniken«.

Iøvrigt blev det oplyst, at der ikke var grund til bekymring over obligationskurserne.

M.h.t. understøttelsesfonden var man begyndt at slække på kravene til erhvervsarbejde, ligesom legatportionerne var stigende.

4. Budget for 1986

Finn Harlang gennemgik det omdelte budget og understregede, at beløbene var mere omtrentlige end sædvanligt, idet det på grund af jubilæet kunne være sværere end normalt at ramme nøje.

5. Indkomne forslag

Ingen.

6. Valg af medlemmer til bestyrelsen

Efter tur afgik Ib Juul, Charlotte Clasen, Karen Jensen, Per Salling, Bodil Wille Boisen og Thyge Winther Jensen, der alle var villige til genvalg.

Der var ingen andre forslag, og de nævnte valgtes.

Bestyrelsen har derfor fortsat følgende sammensætning:

Hans Andersen '51, Finn Harlang '45, Charlotte Clasen '81, Karen Jensen '65, Ib Juul '47, Franz von Jessen '78, Erling Kristensen, Bodil Wille Boisen '66, Per Salling '73, Olaf Teusch '49 og Thyge Winther Jensen '54.

7. Fastsættelse af kontingent

Uændret.

8. Valg af revisor

E. Lüders-Thomsen genvalgtes.

9. Udpegning af æresmedlem

På bestyrelsens vegne ville formanden foreslå generalforsamlingen at udpege et æresmedlem, nemlig arkitekt Dan Fink, som mere end nogen anden havde æren

for det monument, der snart skulle afsløres i Sorø. Han havde tegnet det, og han havde i alle faser styret projektet med den fagkundskab, uden hvilken det aldrig var lykkedes.

Formanden nævnte, at Dan Fink havde haft mange poster inden for sit fag og havde bygget mange store og smukke boligkomplekser og institutioner. Soransk Samfund var stolte af ham og taknemmelig for hans store arbejde med den opgave, som nu var løst.

Under generalforsamlingens store bifald overrakte æresnål og beviset, som bl.a. sikrer kontingentfrihed.

Dan Fink takkede for den store ære. Det var altid svært selv at bedømme, hvad ens ting var værd, men han håbede, at monumentet ville være en værdig markering af jubilæet. Stelen var inspireret af en plan fra 30'erne, idet den dog var svundet ind fra de dengang tilstræbte 4,5 m til 3,0 m.

10. Eventuelt

En bemærkning fra Dan Fink vedr. eventuelt at have fremskaffet en foredragsholder til »bordet« efter generalforsamlingen gav anledning til en diskussion om betimeligheden af foredragsholdere ved frokosterne. Enkelte kritiske røster havde lydt over for bestyrelsen. Adskillige ytrede sig og gav stortset samstemmende udtryk for, at det var en udmærket ordning. Det var altid muligt at få noget ud af disse foredrag. Mange opfattede dem som en appetitvækker, ja, lod dem være bestemmende for, hvilke frokoster de deltog i, og hvilke de ærgrede sig over ikke at kunne deltage i.

Formanden konkluderede, at disse udtalelser stemte godt overens med bestyrelsens fornemmelse, nemlig at det var en ordning, der var værd at bibeholde. I øvrigt var det tydeligt, at en foredragsholder var i stand til at »lokke« årgangskammerater til, som ellers aldrig kom til frokoster, og som måske derefter fandt på at komme igen.

Sluttelig oplystes det fra Cricketklub-

ben, at der ville blive kampe i Sorø den 30. august. Tilskuere efterlystes; der kom alt for få, og Sorø Akademi havde nu engang verdens smukkeste cricket-bane.

Dirigenten takkede for den ro og orden, der havde præget generalforsamlingen, som derefter hævdedes.

Som referent Som dirigent
Bodil Wille Boisen *Arne Østergaard*

Frokosten den 1. maj 1986

Personalet var nyt. Det var, som om man hverken vidste ud eller ind. Vi blev anbragt i det hyggelige forgemak, hvor vi måtte vente længe, før vi blev kaldt til bords. Og da vi skulle betale, var der også rod i foretagendet: Platten koster nu 80,00 kr. incl. *kaffen*, før var det incl. et glas øl, der nu figurerer som en selvstændig post på regnskabet, 16,00 kr. – en snaps koster såmænd 24,00 kr.! Så nu er vi spændt på, hvordan den regnes ud næste gang!

Ventetiden faldt os nu ikke lang. Samtalen gik livligt om landet Danmark som vordende to-parti-stat. I øjeblikket synes dannelsen af to politiske stor-grupper at være i gang med tilhørende fastlåste overbevisninger, hvorimellem ingen direkte kommunikation er mulig, den foregår gennem et midterparti, der fungerer som sluse mellem blokkene.

Vel til bords bød vor kære næstformand *Thyge* velkommen, han sørgede effektivt for at de hævdvundne formaliteter skete fyldest; det bør i denne forbindelse bemærkes, at hans forsang var forbilledlig!

Herluf påstod, at han ingen stemme havde, imidlertid gik hans vægring som forsanger fuldttonende igennem – *Thyge* omtalte programmet den 31. maj (se iøvrigt *Soraner-Bladets* maj-nummer side 71), og opfordrede til fremmøde på denne historiske dag, hvor Sorø Akademi og soranerne er i *publiquens* bevågenhed: »Der er ingen som os! udbrød *Thyge* begejstret, »men hvordan definerer man en soraner?« Han selv mente, at en soraner måtte være en person, der havde modta-

get super-soraneren *Hubert Rosen's* mindelegat som en *god* soraner (et begreb der også har definition nødvendig), »for dem er der ikke mange af, det må være en elite«, konstaterede han, »jeg har selv modtaget dette legat«, tilføjede han stille og beskedent, hvortil *Saxtorph* bemærkede at han for fremtiden burde kaldes *Legataren Thyge!*

Tholl, der havde været kasserer for legatet i mange år, ymtede noget om at legatmodtagerne så sandelig skulle være »søde, rare og flinke soranere«, og med denne bemærkning døde samtalen ligesom hen, indtil *Ishoi* fortalte, at han som 17-årig havde tillagt sig et usynligt overskæg, der gjordes visibelt ved indsværtning med sod fra en brændt prop inden frikvarteret. *Fatter* kom og så det: »Hvad fanden er det du har dæ'r?« – »Et overskæg, hr. Müller!« – »Du ligner en abesinsk luderkar!« – Hvorfra *Fatter* havde dette sammenligningsgrundlag stod hen i det uvisse, men historien gav selvfølgelig stof til et nyt soraner-definITIONS-forslag gående ud på at »en rigtig soraner har haft *Fatter!*« – Dette vakte stor begejstring hos de ældre fremmødte, der havde haft denne særprægede mand som lærer, mens de yngre fra 1982 stod ganske uforstående, de nævnte i flæng navnene på andre os ældre ganske ubekendte – rimeligvis også særdeles markante yngre lærer-personligheder som kandidater –.

Forslaget faldt til jorden, *Fatter* gled ud. Men hvad med cricket (på soransk udtalt *kræked*): »En soraner er en person m/k, der kan spille cricket, eller som har kunnet det, eller som i det mindste taler begejstret om det!« Der blev ikke taget stilling til forslaget, der imidlertid gav anledning til at *Laurids* tog ordet: Han var bekymret, ja, sorgtynet over udviklingen på Sorø Akademi, hvor mange elever slet ikke vidste hvad ordet stod for! »Skulle den dag virkelig snart oprinde«, sukkede han, »hvor dette, det nobleste spil blandt alle, var uddødt og dermed ubekendt på skolen?« – Årsagerne til tingenes sørgelige tilstand er mange, blandt andet at de små årgange mangler, de blev hurtigt oplært i

cricket, der jo er et spil for individualister og som ikke har den masse-appel som fodbold i så rigt mål er i besiddelse af! »Gøres der ikke en ekstraordinær indsats, vil cricket snart være en saga blott på Sorø Akademi, og det ville være en katastrofe, intet mindre!« spæede Laurids –.

Følgende tolv var mødt frem: Æresmedlem og nestor Herluf Krog-Meyer 09, Laurids Schrøder 25, Ellen Berg f. Krarup og Jørgen Tholl 33, Børge Ishøi og Knud Jørgensen 34, Paul Rantzau 37, Niels M. Saxtorph 40, Thyge Winther Jensen 54, Niels Arup Fischer 56, Erik Jensen og Søren Tolstrup Christensen 82. De sidste to unge soranere lovede at trække flere unge til – det glæder vi os til! *Paul Rantzau*

Kampråb for TV-Roligans

Gi' dem hælen, gi' dem tåen
vis dem hele vor formåen
hurtigt - put dem ned i sækken
Preben, Morten - "Sivebækken"

Se også
andre
etiketter.

Jon Truelsen,
4180 Sorø

41740

Svar til H. og T. Rosendal

af Henry Krog-Meyer

Soraner-Bladet nr. 5, maj 1986

(Side 74) – Det er fornøjeligt – det er smigrende – at læsere griber pen og indsender en kritik af ens artikel. Ikke blot har de gidet læse den, men også overvejet indholdet.

Hvis de 2 Rosendal'er havde set følgerne af de farvedes' invasion i England, ville de sikkert have en anden mening.

»En ukristelig Dansker« – (mig) – måtte ansøge både om opholds- og arbejdstilladelse i England, og det er jo netop det, jeg nu foreslår, at de også burde.

Svar til Z. Øzdemir

(Side 75) – Jeg kan godt give Øzdemir ret i det forkastelige ved, at England berigede sig på koloniernes bekostning, men alle de førende nationer gjorde jo det samme – det var godt latin på det tidspunkt i historien, og England – mere end de andre – gjorde gengæld ved at skabe ro, orden og retfærdighed.

Min bemærkning – at de fattige levede i sult og nød, gjaldt den *nuværende* tilstand i Indien – under selvstyret.

Blodige optøjer: Der er fanatikere alle vegne. Der var forbavsende få uroligheder i betragtning af landets størrelse det enorme indbyggerantal, de forskellige folkeslag og religiøse sektor o.s.v.

Ved et tilfældigt greb i en kasse Faxe Fad afløres det, at også soranere digter i anledning af V. M. i fodbold. Her er det *Jon Truelsen* (R 1962), der slår harpen. *Red*

Til Soranerbladets redakteur

Et par unge mennesker brokker sig i brevkassen over nostalgiske racistiske udtalelser (side 74).

Bed de unge mennesker om at læse Palle Lauring's bøger: »De byggede riget« og »Vikingerne«.

Arkæologien viser med sine sidste resultater, at angelsakserne blev blandet med skandinaver for 1000 år siden, ca. fifty – fifty.

Førøvrigt var det vikingerne, der »opfandt« skibskølen – den største verdenshistoriske begivenhed før atombomben.

Og for at blive i det nostalgiske er der et godt gammelt dansk ordsprog der siger, at det er en skidt fugl, der besudler i sin egen rede. *Aton* (R 33)

Rettelse

I referatet af »Heraldisk udflugt til Sorø« (maj-nummeret side 82) skal der i 8. linie fra oven efter: *styrelsen* iøvrigt indføjes: arkivar ved Rigsarkivet cand. phil. Nils G. Bartholdy, redaktør ved *Heraldisk Tidsskrift antikvar* – Vi beklager denne ombrydningsfejl. *Red*

Cricket-jubilæums kampe i Sorø den 30. august 1986

Sorø Akademis 400-års jubilæum falder sammen med soransk – og dermed dansk – crickets 120-års jubilæum. Disse to jubilæer – på ialt 520 år – fejres med et cricketstævne lørdag den 30. august 1986.

Kl. 9,00 til 12,00 spiller »Soraner-League« mod »Soraner Veterans«, som består af yngre og midaldrende gamle soranere. Kl. 13,00 til 16,00 spiller Skoleholdet mod »Soraner Golden Oldies«, som er de helt gamle soranere.

Dagen slutter med en reception på skolen for de aktive deltagere. Herunder vil Soransk Samfund og de gamle elever overrække cricketbats til to fra skoleholdet.

Cricketklubben »Soranerne« – som aldrig kan få for mange aktive og passive medlemmer – står for udtagelse af de tre gæstende hold, dommere og regnskabsførere. Soransk Samfund støtter på alle mulige måder jubilæums-arrangementet, ligesom rektor atter viser sin og skolens interesse for Soransk cricket ved stor gæstfrihed.

Vi håber, at mange gamle soranere lørdag den 30. august vil finde vej til Sorø, og som klakører bidrage til den stemning omkring cricketbanen, som vi erindrer fra tidligere. Og sammen vil vi håbe på gode kampe, godt vejr og hyggeligt samvær.

Jørgen Arnsbjerg, Kim Schaunam,

Hans Henrik Nissen og Flemming Balstrup

Hans Henrik Nissen har med støtte af Soransk Samfund trænet skoleholdet i cricket een gang om ugen i maj-juni, og det fortsætter efter sommerferien.

Red

Udnævnelse til dr. odont

Fredag den 23. maj 1986 forsvarede Erik Keith Hansen (S 56) sin disputats med titlen: »Plastfyldningers kanttilslutning i dentinkaviteter« og blev dermed som en af de meget få praktiserende tandlæger, dr. odont.

Soranske dødsfald

- KARL GELEFF (R 1905)
20. juni 1888 – 24. marts 1986
POUL THEODOR LIEBE (1913)
10. september 1897 – 18. marts 1986
AAGE WAARST (R 1914)
8. april 1898 – 23. april 1986
EVALD ELIASSEN (1926)
20. august 1911 – 23. april 1986
MOGENS B. TVEDE-JACOBSEN
8. december 1901 – 28. april 1986
CARSTEN FAURSKOU (1937)
30. marts 1920 – 10. april 1986
ERIK REITZEL (1929)
23. december 1911 – 12. april 1986
KRISTEN K. SKJØDT (S 33)
8. juni 1914 – 27. april 1986
HENRY EINAR NIELSEN (R 1917)
9. juni 1901 – 20. april 1985
LEIVUR LÜTZEN (S 29)
19. april 1911 – 18. maj 1986
HOLGER CHRISTENSEN (R 1918)
14. marts 1902 – februar 1986
PAUL IPSEN (S '29)
11. maj 1913 – 15. oktober 1975
W. GLIMSHOLT (S 40)
9. april 1919 – 18. maj 1986
GUNNAR GRØNBECH ANKER
LARSEN (S 26)
10. maj 1907 – 9. juli 1985
AAGE GELEFF (R 08)
5. april 1891 – 7. maj 1986
ERIK CHRISTIANSEN (S 29)
10. juni 1909 – 25. maj 1986

Frokosttaler

Vi bliver på Prag i sommermånederne

Juni og juli: Ingen.

August: Journalist Jan Stage (S 56) fortæller om sit mangeårige arbejde som journalist i verdens urocentre.

September: Fhv. akademilæge Otto Rasmussen fortæller om den græske Asklepios-kult.

Oktober (eller november?): Hans Mitens (S 41) fortæller om 40-års fødselaren DIS.

November (eller oktober): Ingen.

December: Ingen taler – men bogauktion.

Bjerget i Holberg-våbenet

Lektor Ludvig Mohrs skarpsindige tydning af Holbergs friherrelige våben (Sorner-Bladet nr. 5, 1986), virker slående overbevisende og giver tillige den tiltrængte forklaring på, hvorfor bjerget i våbenskrivelsen må kaldes »tweekløftet«.

Det er næsten synd at knytte et tillægs-spørgsmål til lektor Mohrs artikel, men i beskrivelsen står jo ikke blot, at bjerget er »tweekløftet«, men også at det er »hol«. Er det derfor helt urimeligt at tro, at Holberg kan have lagt en underfundig dobbeltbetydning i våbenskjoldets bjerg? Vel er den oprindelige, samtidige våbenbeskrivelse ikke nedfældet med Holbergs egen hånd, men det må være oplagt, at man med dens tillægsord hul (staves »hol«), kun kan have haft første led af Holbergnavnet i tanker. For stavemåden »hol« kendtes ligesålidt dengang som nu, og må således have dækket samtidens opfattelse af ialtfald en del af bjergets betydning, nemlig at det var et navneskjul for Holberg.

Spørgsmålet er, om Holberg selv kan have haft en dobbelttydning i tankerne, da han satte bjerget som sit symbol i hjeretskjoldet.

Her må man erindre, at symbolet i det segl, Holberg havde, før han fik sit friherrelige våben, også var et bjerg, men det havde ganske givet intet med Parnassos-bjerget at gøre (se afbildningen i Sorner-Bladet 1984, nr. 10, side 161). Hvad enten seglet var stukket til ham selv eller færdigkøbt, var det sikkert valgt, fordi »berg« indgik i slægtsnavnet, ligesom det var symbolet i faderens segl.

Det forekommer næsten utænkeligt, at Holberg i friherrevåbenet helt skulle have kvittet de tanker, der må have ført til hans valg af bjerget som symbol i det borgerlige segl.

Hertil kommer, at da friherrevåbenet blev tegnet i 1747, havde et bestemt norsk bjerg nok tillige fået et endnu dybere symbolsk indhold for Holberg, for da var Niels Klims underjordiske rejse udkommet (1741). Det var romanen om klokke-

Holbergs borgerlige våben

ren fra Bergen, der uforvarende falder gennem et hul i bjerget, og lander på en anden planet, hvor han oplever sælsomme ting. Her skildrer Holberg med stor slået fantasi sin idealstat Potu – bagfra læst: Utop(ia). Holberg sagde selv, den var »mere end Skiemt og Giekkeri«, og den blev da også »en europæisk succes«, der satte helt nye tanker i bevægelse. Professor Vilh. Andersen kaldte den ikke blot en symbolsk fremstilling af, hvordan Holberg selv blev voksen og lærte at tænke ved at rejse, men tillige »i Handling og Stemning et Aftryk af Holbergs eget Liv«. Intet under, om der skulle ligge mindelser om Niels Klim i våbenets bjerg, om end underfundigt skjult.

Lektor Mohr forestiller sig, at Fadriernes »tweekløftede« bjerg, musernes bjerg, gennemskæres af en usynlig diagonal, der forbinder de to Apollo-lyrer. Kunne man så ikke også forestille sig, at den modsatte diagonal mellem de to norske graner går gennem det »hole« bjerg, der såvel gemmer navneskjulet Holberg som mindelserne om det delvis ironiske selvpортræt i Niels Klim?

Tillader heraldikken ikke så fantasifulde tydninger, så sætter litteraturen ialtfald ingen grænser for digterens fantasiudfoldelse. Og det er vel ud fra en idé- og fantasirig digters synsvinkel, man først og fremmest må anskue Holbergs våben.

Ligesom et våbens symboler siger noget om dets bærer, kan en bogs titel antyde dens indhold eller idé. Men titler kan også være dunkle og give mulighed for forskellige tolkninger.

Et typisk eksempel på fortolkningsmuligheder af en titel, er Karen Blixens fortælling: »Kappen«, der handler om et

truet venskab mellem en kunstner og hans discipel. Selve titlen slører, om kappen både bogstaveligt og symbolsk skal opfattes som »skjul« eller »beskyttelse«, måske endog i bibelsk forstand »velsignelse« eller »udvælgelse«. Ja den engelske titel »The Cloak«, der kan betyde »skalke-skjul«, er træffende, da fortællingen fabulerer over et brudt venskab i Karen Blixens liv.

Når Anders Bodelsen vil give sin kommende TV-romanserie om et posttvyveri titlen: »Guldregnen«, kan titlen ifølge Bodelsen enten symbolisere »penge, der falder ned fra himlen, eller det smukke træ, der er giftigt«.

Italieneren Umberto Ecco siger om sin meget omtalte roman: »Rosens Navn«, at titlen netop er valgt, fordi rosen »er en symbolsk figur, med så mange betydninger, at læseren må igennem en række forkerte valg, inden han træffer det rette«.

Og går vi til Holberg selv, så lægger han i den flot klingende titel på komedien »Don Ranudo« en karakteristik af den ynkkelige helt, idet navnet læst bagfra lyder: O Du Hart!

Om den ovenfor skitserede dobbeltbundede tyding af Holbergs våben kan godtages eller ej, beror nok tildels på, om man opfatter valget af symbolerne ligesom de Niels Klim-læsere, der, ifølge Holberg, »stempler visse Spøgefuldheder som mindre passende for en gammel Mand«.

Sfinkserne, Holberg-våbenets skjoldbærere, våger med stoisk ro i tavshed over gåderne. Var det ikke naturligt (inden heraldikerne måske fælder en afgørende dom), at spørge vor store Holberg-kender, professor F. J. Billeskov Jansen, om han tror, Holberg kan have gjort sig i hvert fald nogle af disse tanker om våbenets symboler?

Torben Glahn

Runde fødselsdage i juli

2. Tandlæge Mogens Deichmann (f. 1926, S 45), Fyrrevej 9, Rågeleje pr. 3210 Vejby.
4. O. pol. betj. Bruno Rasmussen (f. 1926, R 44), Tvedvangen 71, 2730 Herlev.
7. Civ. ing. Peter Havsteen (f. 1936, S 55), Paradishegnet 12, 2840 Holte.
8. Landsingeniør Mikkjal Arnason Helmsdal (f. 1916, S 35), Lauritsaragøta 8, 3800 Torshavn.
8. Kt. chef., cand. jur. Johan Madelung (f. 1916, S 34), Alhambravej 14, 2.tv., 1826 København V.
9. Manager Haakon Hagen Ipsen (f. 1911, R 28), 10624 East River Drive Bothell, Wash. 98011, USA.
10. Fabr. Richard Z. Sparre-Petersen (f. 1911, S 31), Kviemarken 42, Kostræde Banke pr. 4750 Lundby.
11. Tandlæge Ole Ravnsgaard Nielsen (f. 1911, S 29), Vildgåsevej 3, 7000 Fredericia.
13. O. læge Peter Arup Fischer (f. 1936, S55), Sdr.Fasanvej 90, 2000 Frederiksberg.
14. Læge Hans J. Leth Hansen (f. 1936, R 53), ska. Atlantic Cottage, Atlantic Road 94, Bakau, Gambia.
15. Fmd. Aage Damborg Petersen (f. 1926, R43), 26780 62.Ave, R.R.1, Alder Grove, B.C. Canada vox-IAC.
17. Kommand. Peter Jensen (f. 1891, R06), Aldershvilev. 121B, 2880 Bagsværd.
23. Krim. o. betj. Hans Kr. Kristjansen (f. 1926, '38), Borgergade 144, 4.th., 1300 København K.
26. O. læge Hans Geert Jespersen (f. 1926, S 45), Ll. St. Pedersstræde 2A, 8800 Viborg.
26. Gartneriejer Chr. Sigurd Møller (f. 1916, '32), Gartenstrasse, CH-8370 Sirmach, Schweiz.
27. Dir. Asger K. Hansen (f. 1911, S 29), Kronprinsessegade 8-2., 1306 Kbh.K.
28. Ambul. fører Hans Chr. Bech (f. 1936, '52), Jaktstugan, Pershult pr. S-31010 Våxtorp, Sverige.
29. Overlæge Mogens Egeblad (f. 1926, S 45), Bregnerødvej 20, 3460 Birkerød.
30. Tandlæge Kr. Møller Knudsen (f. 1926, S 44), Hovedvejen 154, 2600 Glostrup.

Runde fødselsdage i august

1. Købmand Thorkild Elling (f. 1916, S 35), ska. Fuglebo 6, 2000 Fr. berg.
5. Ing. Per Julsø (f. 1936, '50), Toftevej 1, St. Valby pr. 4000 Roskilde.
8. Cand. mag. Elsa Marie Verner-Nielsen (f. 1916, S 34), Svejagervej 10, 2900 Hellerup.
9. Lektor Luja Balslev (f. 1901, lærer), Storgade 9, 4180 Sorø.
9. O. læge Sv. Aage Christensen (f. 1906, S25), Ll. Thorumvej 23, 7870 Roslev.
11. Plantageejer Gunder G. Rasmussen (f. 1916, R 32), Flinterupvej 93, 4480 St. Fuglede.
12. Læge Peder Johs. E. Poulsen (f. 1906, S 24), Ø. Bregning pr. 5970 Ærøskøbing.
14. Univ. lektor Niels Bolwig (f. 1936, S 54), Møldrupvej 2, 8220 Brabrand.
14. Prod. handler Johs. Fredensborg (f. 1926, R 44), Broholmvej 152, Frølund. pr. 4220 Korsør.
15. Dir. Bent Kongshøft (f. 1926, '39), Hundige Strandvej 178, 2670 Gr. Str.
15. Organist Finn Viderø (f. 1906, S 23), Duevej 25, 2000 Frederiksberg.
16. Bibl. Aase Hedegaard Jørgensen (f. 1936, S 54), Okslund, Lindknud pr. 6650 Brørup.
18. Dir. Henri A. Brincker (f. 1906, R 24), Svalevej 35, 2900 Hellerup.
18. Insp. chef Erik Jarl Thisted-Jensen (f. 1916, S 36), H. C. Andersens Vej 32, 8800 Viborg.
19. Godsejer Johan Fr. Bøttger (f. 1911, S 29), Dragsholm, 4534 Hørve.
20. Økon. insp. Erik Darsø (f. 1906, R 23), Parkhøjvej 12, 2800 Lyngby.
22. Bankfuldm. Finn Pohl (f. 1916, S 34), Dr. Abildgårds Allé 13, st.tv., 1955 Frederiksberg C.
28. Forst. inde Birthe Kofoed-Hansen (f. 1916, S 34), Nordens Plads 4, 2500 Valby.
29. O. bibl. Søren Clausen (f. 1936, S 55), Gammelgade 9-11, 4230 Skælskør.
29. O. læge Finn Jensen (f. 1926, S 44), Møllegårdsvej 8, 6715 Esbjerg N.
29. Forst. Nicolai Thron (f. 1906, S 26),

Marselis Blv. 38-40-1001, 8000 Århus C.

S.k.a.: Sidste kendte adresse - oplysninger modtages med tak!

Rettelser til Runde fødselsdage i maj

8. Christian Wissing (f. 1936, R 53), 715 Bay Shore Drive, Fort Lauderdale, Fla. 33304, USA.
8. Jørgen Wissing (f. 1936, R 53), Bjer-nedevej 33, 2700 Brønshøj.

MEDLEMSKONTINGENTET

er af generalforsamlingen fastsat til kr. 90,- i 1986. For medlemmer fra og med årgang 1979 samt for medlemmer, der er fyldt 67 år, dog kun kr. 55,-. Medlemmer, som aftjener deres værnepligt, er kontingentfri et år, når meddelelse herom gives til:

Soransk Samfunds kasserer:

Direktør Finn Harlang
Dronningens Tværgade 30
1302 København K.
Telefon (01) 13 86 66
Postgiro 4 00 17 10
Kontingent giro 3 27 13 07

OBS - Årgang 85 er kontingentfri.

Postændring - Kontingent m.v.

SOR-data	SOR-data
Postbox 1078	Dr. Tværgade 30
København K.	1302 København K.
(udgår)	

OBS - BETALING

Til de medlemmer, der er bosat i Danmark, på Færøerne, i Norge, Finland, Sverige og på Island fremsendes fortrykte girokort. Udlandssoranere bedes **indbetale kontingent i check, trukket på en dansk bank**, da Samfundet ellers må betale **30,00 kr.** for at veksle en udenlandsk check. Denne indbetaling må gerne komme kassereren i hænde u/ yderligere opfordring, hvorved Samfundet sparer tid og penge til opkrævning.

Adresseændringer for Skandinavien

meddeles til det lokale postkontor, der lader besked gå videre til kassereren.

Henvendelse vedrørende SORANSK SAMFUND

stiles til:
Formanden, borgmester Ib Juul
Herlev Rådhus, Bygaden 90
2730 Herlev
Telefon (02) 94 06 33

SORANERBLADET: Redaktion

Svend Ranvig
Kongebrovej 28
4180 Sorø
(03) 63 08 57 (bedst 18-19)

SORANERBLADET: Administration

Direktør Finn Harlang
Dronningens Tværgade 30, 1302 Kbh. K.
(01) 13 86 66

Sorø Bogtrykkeri APS

Alleen 9, 4180 Sorø
(03) 63 05 75

Adressændringer og re-
klamationer rettes i Skan-
dinavien til det lokale
postkontor.

BIBI BACHE

ØRDRUP JAGTVEJ 42 C
2920 CHARLOTTENLUND

Indhønt tilbud på

Person-, Last-, Varevogne

MERCEDES-BENZ

4300 HOLBÆK
Hovedvej 4
(03) *43 41 22

4400 KALUNDBORG
Slagelsevej 162
(03) *51 11 66

4500 NYKØBING Sj.
Autogården
(03)* 41 11 22

LYNGE & SØN A/S

INTERNATIONALT ANTIKVIARIAT

SILKEGADE 11 - DK
1103 KØBENHAVN K.
TELEFON (01) 15 53 35

Sorø Akademis
Skovdistrikt

Telf. (03) 63 01 25

gælder det **SPHAGNUM** så tal med

Pindstrup Mosebrug A/s

Pindstrup
8580 Ryomgård
Telefon (06) 39 61 00

SAAB
DACIA

Salg - Service

Aut. -forhandler
NIELS THIELE

Automobiler
STENLØSE

Tlf. (02) 17 00 72